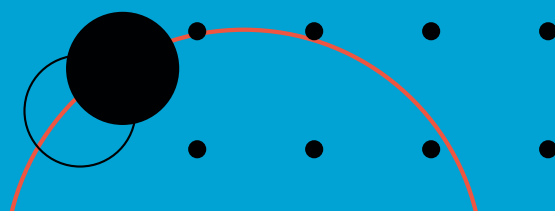

GMINNA KULTURA POWSZECHNA

Raport z diagnozy lokalnej
przeprowadzonej w Gminie Żarów
w ramach programu
Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2020

Żarów, lipiec 2020

Wstęp

Gminna Kultura Powszechna- pod takim hasłem zespół Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Żarowie przystąpił do realizacji projektu, którego celem jest zaproszenie mieszkańców gminy do wspólnego tworzenia kultury.

Gminna- ponieważ działaniami objęliśmy teren całej gminy.

Kultura- ponieważ skupiamy się właśnie na tym obszarze działalności Centrum.

Powszechna- ponieważ do rozmowy zaprosiliśmy szerokie grono mieszkanki i mieszkańców, osób w różnym wieku i o różnych perspektywach.

W ramach raportu prezentujemy wnioski wypracowane na podstawie ankiet, wywiadów i spotkań z mieszkankami i mieszkańcami gminy.

Gmina Żarów

Żarów jest gminą położoną na Przedgórzu Sudetów Środkowych, w południowej części województwa dolnośląskiego, na północno-wschodnim krańcu powiatu świdnickiego, w odległości 11 km od Świdnicy, 35 km od Wałbrzycha i 50 km od Wrocławia. Według danych na 31 grudnia 2018 roku gminę zamieszkuje 12.347 osób, z których 6.676 osób to mieszkańcy miasta Żarowa. Pozostali mieszkańcy żyją w 17 następujących sołectwach: Bożanów, Buków, Gołszyce, Imbramowice, Kalno, Kruków, Łażany, Marcinowiczki, Mielęcín, Mikoszowa, Mrowiny, Pożarzysko, Przyłęgów, Pyszczyn, Siedlimowice, Wierzbna, Zastruże.

Centrum Kultury i Sportu w Żarowie

Gminne Centrum Kultury i Sportu w Żarowie jest samorządową jednostką kultury. W Centrum zatrudnionych jest 35 osób, z czego: 10 osób to pracownicy obsługujący działania kulturalne, w tym instruktorzy i kierownictwo Centrum i świetlic wiejskich. Centrum dysponuje 6 obiektami. W głównej siedzibie, w Żarowie, znajdują się basen, sala widowiskowa na 120 miejsc, hala sportowo-widowiskowa z 160 miejscami na trybunach. Przy koncertach i wydarzeniach kulturalnych i rozrywkowych w hala może pomieścić około 900 osób.

Żarowska Izba Historyczna znajduje się w budynku dworca kolejowego w Żarowie, który w 2018 został oddany po renowacji do użytku. Izba zajmuje się gromadzeniem, przechowywaniem i udostępnianiem wszelkich eksponatów i materiałów związanych z Ziemią Żarowską oraz pobliską okolicą zwiedzającym. Dodatkowo, w holu stacji kolejowej, stworzono kameralną salę koncertową, mieszczącą 150 miejsc siedzących.

Do zasobu Centrum należą również świetlice wiejskie. Świetlica w Mrowinach wyposażona jest w salę widowiskową ze sceną oraz około 200 miejscami dla publiczności. Świetlica w Mielęcínie wyposażona jest w salę widowiskową z małą sceną. Sala jest w stanie pomieścić około 140 osób. W świetlicach w Przyłęgowie i w Łażanach znajdują się sale mieszczące ok. 150 osób każda. Wszystkie obiekty są dostosowane są do osób niepełnosprawnych, gdyż wszystkie zostały niedawno oddane do użytku. Świetlice wiejskie są użyczone nam przez gminę Żarów na zasadzie umowy użyczenia.

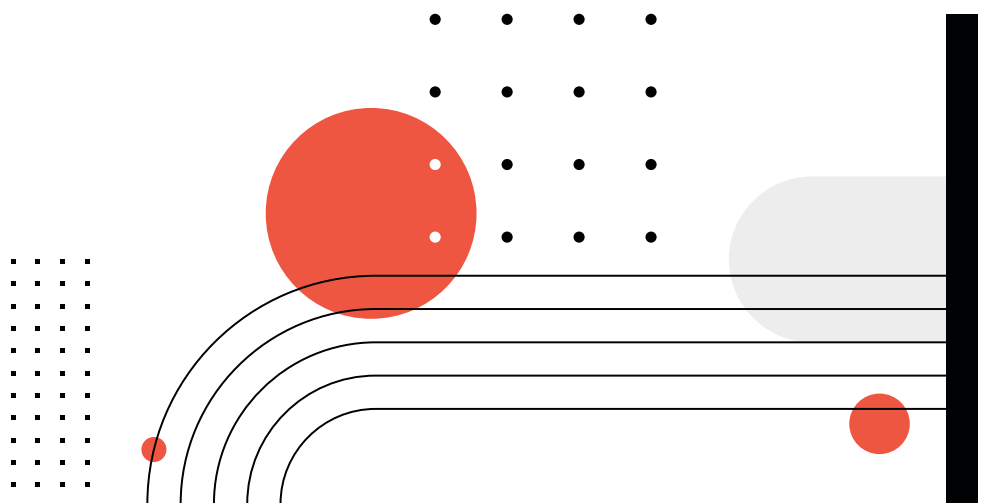

Diagnoza

Diagnozę lokalną potraktowaliśmy jako okazję do szczerzej rozmowy, do której zaprosiliśmy mieszkańców różnych miejscowości z terenu naszej gminy. Ważną intencją prowadzonej diagnozy było podkreślenie kulturowego bogactwa i różnorodności gminy - tego, że żyjemy i pracujemy w miejscu, gdzie każda miejscowość ma swoje skarby do odkrycia, zarówno w postaci zabytków, jak i utalentowanych i chętnych do działania mieszkańców.

W ramach diagnozy przeprowadziliśmy następujące działania:

1. Wywiady z mieszkańcami i mieszkankami gminy- przeprowadzono 24 wywiady telefoniczne z osobami z różnych miejscowości, w różnym wieku i o różnych perspektywach i zainteresowaniach. O telefonicznej formie wywiadu zdecydowaliśmy ze względu na wybuch pandemii Covid-19.
2. Spotkania sąsiedzkie z mieszkańcami- odbyły się 4 otwarte spotkania: w Krukowie, Mrowinach, Łażanach i Żarowie, w których łącznie wzięło udział 57 osób.
3. Ankieta w formie online i papierowej- łącznie 45 ankiet, w większości nadesłanych przez osoby w wieku 26-39 lat (46,2 %) oraz w wieku 40-65 lat (41%). Niemal połowa respondentów to mieszkańcy Żarowa (18 osób), ponadto odpowiedzi udzielili mieszkańcy następujących miejscowości: Mrowiny, Pożarzysko, Kruków, Imbramowice, Kalno, Wierzbna, Łażany oraz 3 osoby ze Świdnicy.

Diagnozę uzupełniły działania dodatkowe, których celem była promocja prowadzonego procesu oraz zwrócenie uwagi na bogactwo kulturowe naszej gminy. Były to:

1. Wirtualna podróż po gminie Żarów- przez kilka tygodni za pośrednictwem mediów społecznościowych publikowaliśmy zdjęcia wraz z informacjami o najbardziej charakterystycznych dla tej miejscowości miejsc z punktu widzenia dziedzictwa kulturowego.

2. Akcja fotograficzna, w ramach której wykonywaliśmy zdjęcia techniką polaroid- powstała w ten sposób galeria zdjęć mieszkańców, opisanych propozycjami wymarzonych wydarzeń kulturalnych.

ŚWIĘTO ZIEMNIAKA

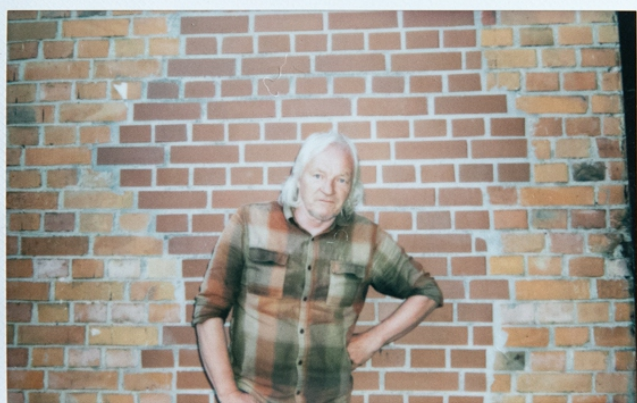
MIĘDZYPOKOLENIOWA KUCHNIA

WARSZTATY CERAMICZNE

WARSZTATY HAFTOWANIA

PLENER MALARSKI

WIECZÓR POEZJI

Postrzeganie kultury

Naszych rozmówców i respondentów zapytaliśmy na wstępie o to, w jaki sposób korzystają z kultury w swoim wolnym czasie oraz jakie wydarzenia realizowane na terenie gminy Żarów wspominają szczególnie dobrze. Udzielone odpowiedzi świadczą o szerokim rozumieniu kultury, obejmującej zarówno uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, jak i rozwijanie swoich pasji w czasie wolnym. Bardzo niewiele odpowiedzi dotyczyło czytelnictwa. Często pojawiały się natomiast przykłady samodzielnej twórczości, takiej jak rysunek, śpiew, gra na instrumencie, fotografia. Często wymienianą dziedziną był teatr.

Wśród wymienionych lokalnych wydarzeń, znalazły się zarówno te organizowane przez Centrum, jak i innych organizatorów życia kulturalnego w mieście i gminie Żarów. Najczęściej wymieniane wydarzenia, to Festiwal Mąki w Siedlimowicach, Mydlany Park Festiwal oraz Miasteczko Świętego Mikołaja. Dwukrotnie są wymienione zostały czwartki teatralne Teatru Bezdomnego, Noc Świętojańska, Gra Rowerowa Stary Żarów, noworoczny koncert orkiestry dętej oraz wydarzenia realizowane przez Żarowską Izbę Historyczną, w tym Żarowskie Prelekcje Historyczne. Jednokrotnie zostały wymienione: spacer fotograficzny, przegląd filmowy Different Point Of View, Jarmark Średniowieczny, koncerty Festiwalu Bachowskiego na Dworcu w Żarowie, przegląd piosenek ludowych Fundacja Babci i Dziadka, koncert Edyty Geppert, Święto Dyni w Wierzbnej, występy kabaretowe, Dzień Kobiet.

Duża część odpowiedzi dotyczyła wydarzeń o charakterze popularnym, ludycznym, takich jak Dni Żarowa, festyny, dożynki gminne i kiermasze świąteczne.

Stwierdzeniem, które kilkakrotnie padło podczas przeprowadzanych wywiadów było to, że oferta Centrum jest kojarzona przede wszystkim z odpłatnymi zajęciami edukacji kulturalnej dla dzieci, natomiast mało wiedzą o ofercie Centrum młodzież oraz dorośli mieszkańcy gminy i miasta i brakuje zajęć i wydarzeń dla tych grup wiekowych.

Respondenci wspominali również z niemałym sentymentem wydarzenia z przeszłości, które nie są obecnie kontynuowane, takie jak Indiańskie Lato, cykliczne wieczory jazzowe w siedzibie dawnego Żarowskiego Ośrodka Kultury, Z.M.I.O.T.A. czy Wiosenną Listę Przebojów.

Padły również odpowiedzi nie związane z obszarem kultury, takie jak mecze piłkarskie i biegi strefowe, jednak stanowiły one niewielki procent odpowiedzi.

Lokalne dziedzictwo kulturowe i historyczne

Gmina Żarów w obszarze dziedzictwa kulturowego jest terenem bardzo bogatym. Zabytki, takie jak pałace, dawne folwarki, krzyże pokutne, kapliczki, kościoły, a nawet zabytkowe założenia parkowe, czy też należące do zabytków techniki pozostałości po dawnych zakładach przemysłowych, znajdują się tutaj w każdej miejscowości. Podczas spotkań oraz za pośrednictwem ankiet pytaliśmy o to, co spośród tego bogatego zasobu mieszkańcy uważają za najcenniejsze, najważniejsze z ich perspektywy.

Udzielane odpowiedzi świadczą o tym, że wśród mieszkańców jest duża świadomość tego i znajomość tych obiektów można ocenić jako wysoką. Przyczynia się do tego bardzo aktywna działalność Żarowskiej Izby Historycznej, Stowarzyszenia Labiryntarium oraz Fundacji Inicjatywa B, które prowadzą bogatą działalność dokumentacyjną i w szeroki sposób dzielą się jej efektami.

W rozmowach z mieszkańcami pojawił się również wątek obiektów zabytkowych, znajdujących się w rękach prywatnych. Te z nich, których właściciele są otwarci na współpracę w zakresie otwierania tych przestrzeni na inicjatywy adresowane do mieszkańców, jak Młyn w Siedlimowicach czy Młyn w Zastrużu, były często wskazywane jako miejsca ważne dla rozwoju lokalnej kultury i mające pozytywny wpływ na rozwój lokalnych społeczności. Z drugiej strony, pojawiły się przykłady miejsc z potencjałem, bardzo cennych dla lokalnej substancji zabytkowej, takich jak Pałac w Mrowinach czy też dawne zabudowania po PGR w Zastrużu, gdzie brakuje nici porozumienia pomiędzy właścicielami tych miejsc a mieszkańcami. W ten sposób te ważne ze względów historycznych i kulturowych tych miejscowości obiekty, nie są zupełnie dostępne dla ich mieszkańców i nie mają żadnego udziału w życiu społeczności. Sytuacja ta wymaga inicjowania dialogu i tworzenia płaszczyzny porozumienia, w odczuciu naszych rozmówców jest to temat, o który trzeba zadbać bardziej w przyszłości.

Jako temat wciąż za mało promowany i wykorzystywany rozmówcy wskazywali historię przemysłu na tych ziemiach i dziedzictwo poprzemysłowe. Jest to ważny zarówno historycznie, jak i społecznie obszar żarowskiego dziedzictwa, któremu warto w przyszłości poświęcić więcej uwagi.

Pytaliśmy również o dziedzictwo niematerialne. Tutaj zdecydowanie najczęściej udzielaną odpowiedzią był Teatr Bezdomny w Żarowie, czyli nieformalna grupa teatralna prowadzona społecznie od 20 lat przez pana Ryszarda Dykcika, której działalność mieszkańcy postrzegają jako powód do dumy i ważny element żarowskiej kultury - warto tu zauważyć, że Teatr był równie często wspominany przez mieszkańców samego Żarowa, co pozostałych miejscowości.

Lokalne święta i tradycje

Wyraźną tendencją w gminie jest organizacja lokalnych świąt- wydarzeń, które byłyby charakterystyczne dla danej miejscowości. Najbardziej znanym przykładem tego, jest Święto Dyni w Wierzbnej, które jest największą tego typu imprezą i cieszy się dużą popularnością, przyciągając nie tylko samych mieszkańców, ale również duże grono osób przyjezdnych- stając się przez to powodem do dumy i w rozważaniach na temat możliwości organizacji podobnych wydarzeń w innych miejscowościach, często jest stawiane za przykład. W kilku miejscowościach odbywają się wydarzenia o zbliżonym charakterze, choć znacznie mniejsze i realizowane głównie dla mieszkańców tych miejscowości, jak święto ziemniaka w Zastruzu czy Pożarzysku. Pomysł organizacji tego typu wydarzeń lokalnych spotykał się z wyraźnym entuzjazmem naszych rozmówczyń i rozmówców. Pojawiały się ciekawe pomysły, takie jak na przykład Miodowe Święto w Krukowie, gdzie znajduje się pasieka, której właściciele aktywnie włączają się w życie wsi, czy wieczór artystyczny na terenie zabytkowego parku w Łazanach, z udziałem lokalnych twórców.

Angażowanie się mieszkańców w działania lokalne

Na pytanie o to, co ze wspólnych przedsięwzięć do tej pory najlepiej wychodziło w poszczególnych miejscowościach, nasi rozmówcy przede wszystkim wymieniali różnego rodzaju spotkania sąsiedzkie, takie jak na przykład spotkania opłatkowe.

Sprawdzają się też dobrze organizowane samodzielnie przez mieszkańców inicjatywy edukacyjne i animacyjne dla dzieci - tego typu zajęcia odbywały się na przykład cyklicznie w Krukowie i Imbramowicach. Ciekawa inicjatywa z udziałem dzieci odbywała się także w Mrowinach, gdzie dzieci w ramach zajęć plastycznych na świetlicy zaproszono do wypowiedzenia się na temat tego, jak powinna wyglądać ich wieś.

Aktywne działania w poszczególnych miejscowościach są skupione przede wszystkim wokół sołectw. Czasami, jak w Krukowie czy Łazanach, dużą aktywnością wykazują się lokalne stowarzyszenia, w Krukowie działa ponadto lokalny zespół ludowy Krukowianie, a w Łazanach Koło Gospodyń Wiejskich. Bardzo aktywnie współpracują ze sobą przy organizacji wydarzeń lokalnych Stowarzyszenie DR i Koło Gospodyń Wiejskich w Wierzbnej.

Co często było podkreślane w rozmowach, mimo tylu aktywnych środowisk w poszczególnych miejscowościach, wszyscy wskazują na problemy z zaangażowaniem mieszkańców, rzadko kiedy udaje się aby to zaangażowanie wyszło poza dane środowisko.

Różnego rodzaju stowarzyszenia i organizacje istnieją także w innych miejscowościach, ale działalność wielu z nich jest obecnie uśpiona- często faktyczna działalność zakończyła się razem z dofinansowanymi projektami lub wypaleniem się lidera.

Ważnym partnerem lokalnym, który wspiera mieszkańców w organizacji przedsięwzięć są jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, czego przykładem może być OSP w Wierzbnej, Mrowinach czy Pożarzysku.

Partnerami, którzy chętnie angażują się we współpracę są szkoły, tutaj doświadczenia Fundacji Inicjatywa B pokazują, że najlepiej współpraca taka wychodzi, kiedy w szkole jest zaangażowana konkretna osoba- koordynatorka lub koordynator. W Mrowinach padł też przykład Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Mrowinach, którego wychowawcy również chętnie włączają młodzież w działania organizowane przez sołectwo.

Działalność świetlic wiejskich

Wciąż nie w pełni wykorzystanym potencjałem są świetlice wiejskie, które często były wskazywane przez naszych rozmówców jako ważny dla ich miejscowości zasób. W większości z nich odbywają się wydarzenia okolicznościowe, nie prowadzą one regularnej działalności. Przez mieszkańców tych miejscowości pomysł na organizowanie w nich zajęć o bardziej regularnym charakterze, w tym również zajęć związanych z edukacją kulturalną spotykał się z aprobatą i w ich ocenie, będą tam osoby chętne z nich korzystać.

W przypadku Wierzbnej nasza rozmówczyni wskazywała na potrzebę organizacji tego typu regularnej oferty dla osób starszych, które ze względu na małą mobilność nie mogą korzystać z oferty poza miejscem zamieszkania. W Krukowie i Imbramowicach wartymi kontynuowania są zajęcia dla dzieci, które świetnie się tam sprawdziły. Ich dodatkową zaletą jest to, że przyciągają także rodziców, w tym osoby które osiedliły się w tych miejscowościach w ciągu ostatnich dwóch dekad. Jest to więc okazja do zawiązywania się sąsiedzkich relacji.

Za przykład akcji, która się sprawdziła i jest warta kontynuacji, wskazywano też przywożenie książek przez pracowników żarowskiej biblioteki.

Lokalne talenty i ludzie z pasją

Dużo uwagi poświęciliśmy poszukiwaniu informacji na temat osób, które tworzą kulturę w różnych jej przejawach: poprzez swoją prywatną twórczość artystyczną, działalność animacyjną, badawczą lub bycie lokalnymi liderami i organizację różnorodnych wydarzeń w swoich miejscowościach. Często wymienianymi osobami w tej grupie byli również pasjonaci i hobbysci, w tym osoby posiadające nietypowe kolekcje. Co zwróciło przede wszystkim naszą uwagę, to bardzo duża liczba lokalnych twórców, których nasi rozmówcy potrafili wymienić z imienia i nazwiska. Wśród nich znaleźli się poetki i poeci, malarze, historycy, panie zajmujące się haftem artystycznym, muzycy.

Wśród lokalnych działaczy kulturalnych byli często wspomniani, związani z Centrum Pani Elżbieta Kulas, Pan Bogdan Mucha oraz Pan Zbigniew Furtak. Ale warto też wspomnieć tutaj o animatorach spoza struktur publicznych, którzy działali tu w przeszłości, takich jak np w Mrowinach Państwo Borowscy czy też Pani Stanisława Łomańska, prowadząca działania w ramach lokalnego oddziału Klubu Animacyjno-Literackiego Ruch. Są to przykłady osób, które potrafiły zgromadzić wokół swojej działalności zwłaszcza młodzież, byli lokalnymi liderami, wspomnianymi przez naszych rozmówców w kontekście tego, że takich osób obecnie w ich środowiskach brakuje.

Ruch amatorski

Nie umknęły naszej uwadze bogate tradycje Żarowa w obszarze ruchu amatorskiego, często pojawiające się w odpowiedziach naszych rozmówców. Najbardziej znanym przykładem jest Teatr Bezdomny w Żarowie, który obchodził niedawno swoje dwudziestolecie.

Duże i bogate tradycje ruch amatorski ma również w żarowskich zespołach muzycznych, zwłaszcza w okresie lat dziewięćdziesiątych i na przełomie wieku. W tej chwili działalność tych zespołów, w większości rockowych, nie jest już bardzo widoczna i tak aktywna jak kiedyś, na co wpływ może mieć między innymi brak stałego miejsca do odbywania prób. Ale należy też zauważyć, że w obszarze muzyki aktywność przeniosła się w stronę kultury hip hopowej, w obszarze której w Żarowie działa kilka bardzo twórczych osób. Ich działalność odbywa się bez współpracy z Centrum.

O ruchu amatorskim należy także wspomnieć w kontekście twórczości ludowej, czego przykładem jest zespół Krukowanie, działający od 6 lat.

Przyczyny nieuczestniczenia w kulturze

O to, kto i dlaczego nie uczestniczy w kulturze, pytaliśmy w ankiecie oraz w wywiadach telefonicznych. Wśród ankietowanych odpowiedzi dotyczyła własnego nieuczestniczenia w kulturze. Najczęściej podawaną przyczyną była brak czasu (38%) i brak interesujących wydarzeń (36%). Kolejne często wymieniane przyczyny to brak informacji o wydarzeniach (19%) i problemy z dojazdem (16%). Na problem z mobilnością w grupie osób starszych często wskazywali nasi rozmówcy. W przypadku młodzieży z ich miejscowości, raczej nie widzą takiego problemu, są to osoby które są w stanie dotrzeć na wydarzenie, które je zainteresuje.

Potrzebą, o której często wspominali nasi rozmówcy, jest tworzenie możliwości rozwoju dla osób w wieku dorosłym, w postaci zajęć i warsztatów, płatnych i bezpłatnych, zarówno z rzemiosła, technik artystycznych, jak i np. tańca. Oferta tego typu zajęć dla dzieci jest bardzo bogata i w ocenie mieszkańców, bardzo dobrze zagospodarowaną grupą wiekową są dzieci do lat 12. Brakuje natomiast zajęć dla starszej młodzieży i osób dorosłych.

Nasza diagnoza nie była sprofilowana na młodzież, natomiast wyraźnie widać, że jest to grupa najbardziej nieobecna w Centrum Kultury. Aktywność tej grupy przejawia się w mieście chyba najmocniej w kręgach kultury hip hopowej. Popularnym miejscem spotkań jest skate park.

Często wskazywaną przyczyną jest brak informacji o wydarzeniach, zarówno w przypadku ankiet jak i spotkań i wywiadów. Nasi rozmówcy przyznają, że o ile na stronie internetowej i w mediach społecznościowych zawsze można znaleźć aktualne informacje, to materiały w postaci plakatów są zawieszane dość późno w przestrzeni miasta, brakuje też plakatów w miejscowościach poza Żarowem, gdzie jest wielu ludzi nie korzystających z internetu. Rozmówcy wskazywali to jako swoją rekomendację w zakresie informowania o wydarzeniach.

Co charakterystyczne, rozmówcy często wspominali, że w przypadku wydarzeń organizowanych okazjnie w ich miejscowościach, jak koncerty w ramach Festiwalu Bachowskiego czy pokazy filmowe Fundacji Inicjatywa B w ramach cyklu Different Point of View, publiczność stanowiły w większości osoby przyjezdne, w tym osoby spoza gminy, wydarzenia te w małym stopniu interesowały samych mieszkańców tych miejscowości.

Rekomendacje dotyczące realizacji wydarzeń lokalnych w gminie Żarów

W kontekście planowanych w ramach Programu Dom Kultury + inicjatyw lokalnych, szczególnie cenne będą te inicjatywy, które nawiązują do lokalnej twórczości i angażują utalentowane osoby mieszkające na terenie gminy. Jest to zasób, który wciąż jest bardzo mało wykorzystywany, a zachęcanie tych osób do angażowania się w wydarzenia realizowane na terenie gminy i na rzecz mieszkańców, może stanowić inspirację dla innych, budować poczucie dumy z tego, co własne, lokalne, w sąsiedztwie. Wartościowym i wartym rozwijania pomysłem są lokalne święta poszczególnych miejscowości, są to bowiem wydarzenia z dużym potencjałem do aktywnego angażowania mieszkańców i budowania kultury współpracy i dobrej jakości relacji sąsiedzkich, do których mieszkańcy odnoszą się z dużym entuzjazmem. Pomysły te wymagają jednocześnie wsparcia merytorycznego mieszkańców w tym, aby były to wydarzenia odwołujące się do lokalnego dziedzictwa czy historii, charakterystycznych dla danej miejscowości. Dobrze, żeby miały one własny, unikalny charakter i motyw przewodni - wtedy będą spełniać także ważną rolę w procesie pielęgnowania tożsamości lokalnej, co na terenie tak obfitym w różnorodne dziedzictwo kulturowe, jest zadaniem szczególnie ważnym.

Potrzebne są także inicjatywy, które umożliwią rozwijanie zainteresowań i talentu młodzieży i osobom dorosłym lub takie, które będą umożliwiały integrację międzypokoleniową.

Cenne będą ponadto działania, które umożliwią regularne spotkanie się mieszkańców - czy to w ramach cyklu spotkań lub zajęć edukacyjnych, czy też przy organizacji wspólnych wydarzeń, w tym takie które wykorzystują do tego lokalną infrastrukturę. Niezależnie od charakteru inicjatywy, nacisk powinien być położony na aktywne formy udziału w działaniach kulturalnych.

Należy w tym miejscu podkreślić, że wychodzenie z kulturą poza ściany Centrum, przejawiające się zarówno w wydarzeniach na terenie Żarowa, takich jak Lato na trzepaku czy Żarodreptaki, jak i w pomysłach, aby inicjatywy lokalne były organizowane poza Żarowem, w różnych miejscowościach w gminie, jest dobrym kierunkiem, ocenianym przez mieszkańców jako potrzebny i wartościowy. Dotychczas podejmowane przez zespół Centrum tego typu przedsięwzięcia zostały ocenione pozytywnie przez naszych rozmówców.

Sprzyjają one w docieraniu do nowych grup, pozwalają wchodzić w prawdziwe, żywe interakcje pracowników Centrum z mieszkańcami, przyczyniają się do wspólnego tworzenia kultury, a nie tylko korzystania z niej.

Dodatkowo w toku diagnozy wybrzmiały następujące potrzeby dotyczące działalności Centrum Kultury i Sportu w Żarowie w dłuższej perspektywie:

Mapowanie lokalnej twórczości i wsparcie promocji lokalnych twórców. Gmina Żarów to przede wszystkim bardzo bogaty i zasobny potencjał ludzki - działalność mniej lub bardziej znanych twórców, badaczy, animatorów obejmuje szerokie spektrum dziedzin. Potrzebują oni przede wszystkim większej promocji, często także wsparcia organizacyjnego. Są to osoby, które mogą bardzo wiele wnieść do działalności Centrum.

Nawiązywanie aktywnego dialogu z właścicielami prywatnych obiektów zabytkowych. Jak słusznie zauważyła jedna z naszych rozmówczyń, jest to skomplikowana kwestia, ze względu na prywatny charakter własności i prawo ich właścicieli do zarządzania majątkiem według własnego uznania, ale z drugiej strony stanowią one wspólne, ważne dla mieszkańców tych miejscowości dziedzictwo kulturowe, jest więc bardzo ważne, aby starać się nawiązywać skuteczny dialog, którego Centrum Kultury może być inicjatorem, zwłaszcza tam gdzie jest to trudne dla mieszkańców danej miejscowości ze względu na zaistniałe nieporozumienia i zaszłości.

Stworzenie i udostępnienie infrastruktury dla ruchu amatorskiego. Istotnym zadaniem, które będzie miało wpływ na dalszy rozwój ruchu amatorskiego w mieście Żarów, jest udostępnienie infrastruktury w postaci pomieszczeń, które byłyby dostępne w elastycznych godzinach przystosowanych do osób pracujących. Dużą potrzebą tego środowiska jest również współpraca w zakresie promocji ich działań.

Rozwijanie regularnej działalności edukacyjnej i animacyjnej w świetlicach wiejskich. Cykliczność, powtarzalność oferty zamiejscowej, czyli organizowanej poza Żarowem, była wskazywana jako niezbędny czynnik sukcesu tych przedsięwzięć, a poprzez to zachęcanie nieaktywnych do tej pory mieszkańców do regularnego udziału w kulturze. W zakresie oferty edukacyjnej zarówno w samym Żarowie, jak i innych miejscowościach, ważną rekomendacją jest potrzeba tworzenia oferty edukacyjnej dla osób dorosłych.

Wspieranie przedsięwzięć dotyczących dziedzictwa kulturowego, w tym dziedzictwa przemysłowego. Rekomendacja ta dotyczy przede wszystkim działalności Żarowskiej Izby Historycznej, zarówno w zakresie większej promocji jej działań, jak i przeznaczenia na jej działalność dodatkowych środków finansowych. Kolejnym ważnym zadaniem w tym obszarze jest praca animacyjna i edukacyjna z mieszkańcami, tak aby ich własna działalność również nawiązywała do tego, co w danej miejscowości najcenniejsze, wymagające opowiedzenia kolejnym pokoleniom.

Następnym krokiem powinno być **przeprowadzenie diagnozy i nawiązanie dialogu ukierunkowane na młodą publiczność**, w tym przede wszystkim młodzież w wieku 18- 25 lat, która jest najmniej obecną w działalności Centrum i jednocześnie najmniej rozpoznaną grupą.

Podsumowanie

Dialog, do którego pracownicy Centrum Kultury i Sportu w Żarowie zaprosili mieszkańców gminy Żarów, objął zgodnie z naszymi założeniami większość miejscowości w gminie. Obie strony wykazały się przy tym dużą otwartością, trzeba tutaj szczególnie docenić szczerść naszych rozmówców, mieszkanki i mieszkańców gminy, ale również zaangażowanie kierownictwa Centrum.

Dziękujemy wszystkim osobom, które zgodziły się podzielić swoim czasem i cennymi spostrzeżeniami. Niech ten wypracowany wspólnie potencjał służy rozwojowi wszystkich mieszkańców, w tym także tych którzy do tej pory nie chcieli lub nie mogli się angażować w kulturę.

Żarów, 15.07.2020

**Przeprowadzenie diagnozy i opracowanie raportu:
Maria Zięba, maria@pogotowieanimacyjne.pl**

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

